

**ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ**

Հաստատում եմ՝
Գիտական աշխատանքների գծով
պրոռեկտորի պարտ.կատ.
Ս.Ա. Թովմասյան

Ե.23.03- Շենքերի և կառույցների ճարտարագիտական

(էներգետիկ, հիդրավլիկ և այլն) ապահովում

/ճանապարհային երթևեկության կազմակերպում/

մասնագիտությամբ 2025-2026 ուստարվա ասպիրանտուրայի ընդունելության քննության

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

1. Կոորդինացված կառավարման սկզբունքները: Կոորդինացված ծրագրերի հաշվարկի մեթոդները:
2. Կոորդինացված կառավարման արդյունավետությունը: Կոորդինացված կառավարման համակարգի տեխնիկական իրականացումը:
3. Կոորդինացման ծրագրերի ընդհանուր և տեղական ուղղումները:
4. Առաջին սերնդի տեխնիկական միջոցների բազայի վրա կոորդինացված և ավտոմատ կառավարման համակարգեր:
5. Երկրորդ սերնդի տեխնիկական միջոցների բազայի վրա կոորդինացված և ավտոմատ կառավարման համակարգեր:
6. Երրորդ սերնդի տեխնիկական միջոցների բազայի վրա ԵԿԱՀ: ԵԿԱՀ-ի արդյունավետությունը:
7. Համաքաղաքային երթևեկության կառավարման ավտոմատացված համակարգեր (ԵԿԱՀ): Համակարգի կառուցվածքը և երթևեկության կառավարման մեթոդները:
8. ԵԿԱՀ-ի ծայրամասային սարքավորումները և կառավարման հաշվողական համալիրը:
9. ԵԿԱՀ-ի դիսպետչերական կառավարման միջոցները: Ա/Ճ երթևեկության կառավարման համակարգեր:
10. ՃԵԿ-ի գործունեության հիմնական ուղղությունները: Ճանապարհային երթևեկության բնութագրիչները:
11. Հետիոտների երթևեկության կազմակերպումը: Հետիոտնային ուղիների թողունակությունը:
12. Տրանսպորտային հոսքի մաթեմատիկական նկարագրումը: Դետերմինացված և ստոխաստիկ մոդելներ:
13. Ճանապարհի թողունակությունը: Բազմագոտի ճանապարհների և հատումների թողունակության որոշումը: Կարգավորվող խաչմերուկում երթևեկելի գոտու թողունակության որոշումը:
14. Ճանապարհա-փողոցային ցանց (ՃՓՑ): Ճանապարհային երթևեկության հետազոտման մեթոդների դասակարգումը և բնութագրերը:
15. Փաստագրական ուսումնասիրում: Բնական հետազոտումներ: Մոդելավորում:
16. Բնական հետազոտումներն անշարժ պահակակետում:
17. Տրանսպորտային հոսքերի ուսումնասիրումը շարժական միջոցներով:
18. ՃՏՊ-ների վիճակագրական ուսումնասիրումը շարժական միջոցներով:
19. Կոնֆլիկտային կետերի վերլուծությունը: Կոնֆլիկտային կետերի գնահատման տաս բալանոց համակարգը:

20. Կոնֆլիկտային կետի առաջացման ֆիզիկական իմաստը: Կոնֆլիկտային իրադրությունների հետազոտումը:
21. Երթևեկության բաժանումը ըստ տարածության և ժամանակի:
22. Միատարր տրանսպորտային հոսքի ձևավորումը: Երթևեկության արագության ռեժիմի օպտիմալացումը:
23. ՃԵԿ-ի արդյունավետության փորձարարական գնահատումը:
24. Երթևեկությունը խաչմերուկներում: Միակողմանի երթևեկություն:
25. Դարձափոխային երթևեկության կառավարումը: Շրջանաձև երթևեկությունը հատումներում:
26. Երթուղային ուղևորատար տրանսպորտի երթևեկության կազմակերպում:
27. Ժամանակավոր ավտոմոբիլային կայանատեղեր:
28. Ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովումը յուրահատուկ պայմաններում:
29. Քաղաքային փողոցների և ճանապարհների արտաքին լուսավորությունը: Երթևեկությունը հրապարակներում:
30. Երթևեկության մասնակիցներին տեղեկատվությամբ ապահովելը:
31. Լուսացուցերի տեսակները: Լուսացուցերի կառուցվածքը:
32. Լուսացուցերի տեղաբաշխումը և տեղադրումը: Լուսացուցային կարգավորում մտցնելու անհրաժեշտ չափանիշները:
33. Լուսացուցային ցիկլի կառուցվածքը: Կորցրած ժամանակը կարգավորման ցիկլում:
34. ՏՄ-ի մեկնումը ըստ փուլերի: Երթևեկության կառավարումը խաչմերուկի առանձին ուղղություններով:
35. Ցիկլի տևողության և նրա տարրերի հաշվարկը: Հագեցվածության հոսքեր:
36. Փուլային գործակիցներ: Միջակա տակտեր: Կարգավորման ցիկլ:
37. Հիմնական տակտեր: Լուսացուցային ազդանշանների ռեժիմի գրաֆիկը:
38. Լրիվ հետիոտնային փուլով լուսացուցային ցիկլ: Տրանսպորտային ուշացումները:
39. Ադապտիվային կառավարում:
40. Լուսացուցային օբյեկտների նախագծումը:
41. Ճանապարհային կոնտրոլերներ: Լուսացուցերի լամպերի կոմուտացիայի սկզբունքները:
42. Տրանսպորտային դեդեկտորներ: Նրանց տեղադրումը:
43. Ճանապարհային գծանշում: Գծանշման տեսակները և նրանց նշանակումը:
44. Հորիզոնական գծանշման կիրառումը տարբեր ճանապարհային պայմաններում:
45. Ճանապարհային նշաններ: Կրկնվող, կրկնակի և նախնական նշանների տեղադրումը:
46. Ճանապարհային նշանների տեղադրման եղանակները, ազդման գոտին, կառուցվածքը:
47. Տրանսպորտային և հետիոտնային հոսքերի կոնֆլիկտային փոխազդեցության բնութագիրը: Ուղղորդ հետիոտնային ցանկապատներ (պաշտպանիչներ):
48. Երթևեկության կառավարումը երկաթուղային գծանցներով:
49. Մեծ եզրաչափերով ծանրաքաշ (ՄԵԾ) բեռներ: Մեծ բեռների փոխադրման պլանավորումը:
50. ՄԵԾ բեռների փոխադրման թույլատվություն ստանալու դիմումի, նրա քննարկման և թույլատվություն տալու կարգը:
51. ՄԵԾ բեռների փոխադրող տրանսպորտային միջոցների երթևեկության կազմակերպումը: Տրանսպորտային միջոցների և բեռին վերաբերվող լրացուցիչ պահանջները:
52. ՄԵԾ բեռի փոխադրման տարածքի տրանսպորտային ցանցի մոդելավորումը: Շարժակազմի ընտրումը:

53. Վտանգավոր բեռներ: Դասակարգումը: Վտանգավորության նշանները:
54. Վտանգավոր բեռների փաթեթավորման վրա նշվող մանիպուլացիոն նշանները: Վտանգավոր բեռների փոխադրման երթուղիների ընտրումը:
55. Վտանգավոր բեռների փոխադրող տրանսպորտային միջոցների երթևեկության կազմակերպումը: Լրացուցիչ պահանջներ:
56. Վտանգի մասին տեղեկատվության համակարգը: Վտանգավորության մասին տեղեկատու վթարային քարտ:
57. Շուտ փչացող բեռներ, նրանց փոխադրումն ավտոտրանսպորտով:
58. Ավտոճանապարհի հիմնական տարրերի ազդեցությունը թողունակության և երթևեկության անվտանգության վրա:
59. Վտանգավոր գոտիների որոշման մեթոդները և նրանց հաշվարկը: Վտանգավոր տեղամասերի վերացումը:
60. Երթևեկության արագության ռեժիմների ազդեցությունը թողունակության և երթևեկության անվտանգության վրա:
61. Անվտանգության կոդյակների և կոյուղավորված երթևեկության մշակումն ու հաշվարկը:
62. Փորձաքննության կազմակերպում:
63. Փորձաքննության ելակետային նյութերը և կարատրման հիմնական փուլերը:
64. Շարժիչի արգելակում և ինքնազրկումով շարժում:
65. Ավտոմոբիլի արգելակում կցման հաստատուն գործակցի դեպքում:
66. Վարորդների պատրաստման ուսումնական աշխատանքների պլանավորումը և կազմակերպումը:
67. Վարորդների տեսական ուսուցման ստրատեգիական և տակտիկական մոտեցումները:
68. Ավտոմոբիլի վարման ուսուցման մեթոդիկան ուժեղ անձրևաթափի ժամանակ:
69. ՃՏՎ-ի հետազոտման մեթոդոլոգիական սկզբունքը որպես վարորդների ուսուցման գործընթացի հայեցակարգ:
70. Ավտոմոբիլի վարման առանձնահատկությունները և ուսուցման մեթոդիկան օրվա մութ ժամերին:
71. Վարորդական կադրերի պահանջարկի ձևավորման սկզբունքները և ուսուցման գործընթացի փուլերը:
72. Ավտոբուսի արտադրողականությունը և դրա կախվածությունը ուղևորատրանսպորտից:
73. Մաքրքային երթուղիների տեխնոլոգիական հաշվարկը:
74. Ավտոմոբիլի շարժման պարամետրերի հաշվարկը /արագություն, ճանապարհ, ժամանակ, հետագիծ/:
75. Վարորդական անձնակազմի ուսուցման տեխնոլոգիան:
76. Վարորդի անհատական գործունեության առանձնահատկությունները:
77. Ավտոմոբիլի վարման ուսուցման առանձնահատկությունները կողային ուժեղ քամիների ժամանակ:
78. Ավտոմոբիլի վարման ուսուցման մեթոդիկան բարդ ճանապարհային պայմաններում:
79. Ավտոմոբիլի վարման վարպետության գնահատումը գործողությունների կատարման արագության որոշման մեթոդով:
80. Ավտոմոբիլի կառավարման ստրատեգիայի և տակտիկայի ընտրման մեթոդական սկզբունքները:
81. Որոշումների ընդունման մեթոդական հայեցակետը ավտոմոբիլի կառավարման ժամանակ:
82. Իրավիճակային ուսուցման մեթոդիկան "Վրաերթ հետիոտնի վրա" (ճանապարհատրանսպորտային վթարի օրինակով):

83. Ավտոմոբիլի հարմարադասման պարամետրերը և նրանց ազդեցությունը երթևեկության անվտանգության վրա:
84. Ավտոմոբիլի քարշային դինամիկան:
85. Անվտանգությունը վազանցի ժամանակ: Հաստատուն և փոփոխական արագությամբ իրականացված վազանց:
86. Ավտոմոբիլի կայունությունը, նրա չափանիշները և ցուցանիշները:
87. Ավտոմոբիլի ընթացքի սահունությունը, նրա չափանիշները և ցուցանիշները:
88. Ավտոմոբիլի պասիվ անվտանգությունը: Ներքին և արտաքին պասիվ անվտանգություններ:
89. Ավտոմոբիլի հետվթարային անվտանգությունը և նրա բարձրացման ուղիները:
90. Միջոցառումներ ուղղված ավտոմոբիլների արտածման գազերում պարունակվող թունավոր նյութերի նվազեցմանը:
91. Ավտոմոբիլային աղմուկի և նրա դեմ պայքարի հիմնական ուղղությունները:
92. "Ավտոմոբիլ-վարորդ-ճանապարհ" համակարգում տեղեկատվության աղբյուրները և ընդունիչները:
93. Հակաշրջափակման սարքերն որպես ավտոմոբիլների ակտիվ անվտանգության բարձրացման միջոցներ:
94. Վարորդի աշխատանքային տեղի պարամետրերը և նրանց նշանակությունը երթևեկության անվտանգության համար:
95. Ավտոտրանսպորտի հավաստագրման անցկացումը: Հավաստագրման ներկայացվող հայտը և տեխնիկական պահանջները:
96. Տրանսպորտային միջոցների դասակարգումը ըստ կարգերի: Ստանդարտացման օբյեկտները և կարգերը:
97. ՀԱՏ-110-95 ստանդարտը: Ավտոմոտոտեխնիկայի հավաստագրման պրակտիկան և նախապատրաստումը:
98. Հավաստագրման համակարգի հիմնական կանոնները: ՀԱՏ-S2-95 ստանդարտը: Հիմնական դրույթները:
99. Տրանսպորտային միջոցների տեսակի փոփոխությունը: Հավաստագրման համակարգի տեսչական ստուգում:
100. Ավտոմոբիլների հավաստագրման փորձարկում: Հավաստագրման փաստաթղթեր:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Բուռնուսուզյան Ս.Ա., Վարդանյան Ե.Վ., Հայրապետյան Վ.Ս. Վարորդների պատրաստման մեթոդական հիմունքներ: Դասագիրք Բուհերի ուսանողների համար, ՃՀՀԱՀ հրատարակչություն, Երևան, 2014,-196 էջ
2. Бабков В.Ф. Дорожные условия и безопасность движения. -М.: Транспорт, 1993.— 272 с.
3. Горев А.Э., Олещенко Е.М. Организация автомобильных перевозок и безопасность движения. - М.: Издательский центр "академия", 2006. – 256 с.
4. Ермакоф Ф.Х. Технические особенности расследования и установления причин ДТП. – Казань: Изд-во "Отечество", 2007. – 294 с.
5. Клиновштейн Г.И., Афанасьев М.Б. Организация дорожного движения.— М.: Транспорт, 2001. – 247 с.

6. Коноплянко В.И. Организация и безопасность дорожного движения.- М., Высшая школа, 2007. - 383 с.
7. Кременец Ю.А., Печерский М.П., Афанасьев М.Б. Технические средства организации дорожного движения. – М.: “Академкнига”, 2005. – 279 с.
8. Романов А.Н. Автотранспортная психология. – М.: Издательский центр “Академия”, 2002. – 224 с.
9. Рябчинский А.И., Фотин Р.К. Основы сертификации. Автомобильный транспорт: Учеб. Для вузов. – М.: ИКЦ «Академкнига», 2005. – 336 с.
10. Троицкая Н.А., Чубуков А.Б. Единая транспортная система.— М.: “Академия”, 2014.— 240 с.
11. Троицкая Н.А., Общий курс транспорта. Учебник для Вузов. – М.: Издательский центр “Академия”, 2014. – 176 с.

ՇՄ և ԵԿ ամբիոնի վարիչի ժ.պ.
տ.գ.թ.,դրց.

Վ.Մ. Հարությունյան